

Kõrgem Kunstikool Pallas

Fotograafia osakond

Moefoto seeria "BRAH"

Lõputöö

Karmel Kull

Juhendaja: Riina Varol, BA

Tartu 2024

SISSEJUHATUS	3
1. MOEFOTOGRAAFIA	5
1.1 Moefotograafia ajalugu.....	5
2. VISUAALNE KOMMUNIKATSIOON	7
2.1 Riietumise identiteet.....	8
3. DISAINI TARBIJATE KOGUKONNA UURING	11
3.1 Rinnavähi teadlikkus.....	11
3.2 Rinnavähi esindus kunstis	12
3.3 Transsoo teadlikkus.....	15
3.4 Transsoo esindus kunstis	16
3.5 Keha positiivsus	18
4. PRAKTILINE OSA	20
4.1 Ettevalmistused pildistamiseks.....	20
4.2 Pildistamine.....	22
4.3 Töötlus	23
4.4 Seeria esitlus.....	23
4.5 Analüüs	24
KOKKUVÕTE	26
SUMMARY	28
KASUTATUD ALLIKAD	30
LISAD	32
LISA 1. Moodboard.....	32
LISA 2. Ajakava	34
LISA 3. Studioseade ja testipilt.....	35
LISA 4. Moefoto seeria “BRAH”	36
LISA 5. Moefoto seeria “BRAH” <i>Lookbook</i> (lehtede näidis)	39

SISSEJUHATUS

Moefotograafia on olnud minu huviobjektiks juba mitu aastat. Nähes seda igapäevaselt enda ümber, on see olnud inspiratsiooniallikaks minu enda fototöodes. Oma lõputöös tutvun selle teemaga lähemalt ning laskun moefotograafiasse süvitsi, proovides ka ise kätt sellel alal. Koostöös disaineritega loon moefoto seeria, mis on abiks neile nii toodete eksponeerimisel, aga ka minu isiklikuks arenguks moefotograafia maastikul.

Kaasaegne moefoto on kujunenemas üha avaramate piiride ja esteetikaga fotograafia vormiks, kus kasutatakse erinevaid kunstilisi võtteid, et esile tuua disainerite looming ja efektselt edastada mitteverbaalseid visuaalseid sõnumeid tarbijaskonnale. Lisaks rõivastusele ja aksessuaaridele on moefoto atribuutideks erinevad keskkonnad, inimtüpaazid, stilistilised võtted ja fotograafilised tehnikad. Oma varasemas loomingus olen tegelenud lavastatud fotoseeriatega, kus olen ise nii stilist, lavastaja kui fotograaf. Ideid olen pidevalt ammutanud moefotograafiast, unistades ka ise selle loomisest. Leidsin, et lõputöö on selleks hea võimalus.

Moefotograafia on tihedalt seotud disainimaailmaga ja visuaalse kommunikatsiooniga. Hea moefoto aitab edendada disaini ning on abiks disaineri loominguga ja brändi kuvandi loomisega. Visuaalse pildi abil loob fotograaf disaineri tootele meeleolu ning isikustatuse ühendades foto, kui massimeedia atribuudi, kaudu omavahel tootja ja tarbija. Silmapaistva moefoto loomiseks tuleb analüüsida disaineri kontseptsiooni, disaini ennast ning selle kasutajat.

Minu eesmärgiks on luua moefoto seeria kolleksioonile "BRAH" (autorid: Moolen Veering, Birgit Peerna), mis kujutab endas nahast pesu rinnavähiga naistele ja transsoo kogukonnale. Lisaks noorte disainerite loominguga edendamisele, on mul soov aidata vähemusi, tehes koostööd sotsiaalselt tundlike teemade esiletoomisel ning seeläbi suurendada aksepteeritavust ühiskonnas. Kuigi mul pole otsest lähedast kokkupuudet eelnimetatud kogukondadega, proovin töö käigus nende tundlike teemadega lähemalt tutvaks saada ning moefotoseeriaga neid toetada ja nende heaolu edendada.

Lõputöö esmärgi täitmiseks tuleb tutvuda esmalt moefotograafiaga ning sellest tulenevalt visuaalse kommunikatsiooniga ja riietumise identiteediga, et paremini mõista

moefotograafiat ja üldiselt visuaalse meedia mõju ühiskonnas. Seejärel tutvun disainiga, selle loojate ja sihtgrupiga. Seeria loomisel ja inspiratsiooni kogumisel võtan uurimise alla disainerite toote peamised tarbijad ning nende esindatuse meedias ja kunstis, et mõista paremini nende vajadusi ning kuidas neid fotograafia abil esindada. Antud disaini tarbijateks on rinnavähiga naised ja transsoolised isikud, kelle esindatus moes ja fotograafias on hakanud kasvama, aidates neil ühiskonnale ennast teadvustada.

Lõputöö praktilises osas loon moefoto seeria kollektsioonile "BRAH". Oma uurimuse põhjal visualiseerin enne pildistamist koostöös disaineritega seeria ideed. Selle põhjal otsin vastava modelli ja stiilielemendid. Samuti valmistan ette keskkonna, kus pildistan.

Peale moefoto seeria valmimist analüüsin kogu praktilist protsessi. Kirjeldan, kuidas töökäik sujus ning millised takistused esinesid. Hindan eesmärgi õnnestumist ehk kuidas jäi rahule lõpptulemusega disainer, kuidas mina ise ning kas moefoto seeria täitis oma püstitatud eesmärgi.

1. MOEFOTOGRAAFIA

Fotograafia on oma 180-aastase ajaloo jooksul näidanud, et millegi esile toomisel on võime mõjutada ideid, uskumusi, käitumist ning lõppkokkuvõttes ka seadusi ja ühiskonda üle maailma (Rosen 2017).

Tihti peale arvatakse moemaailma olevat kas kergemeelne, pealiskaudne või tühine, tegelikult on tõene vastupidine - moekujutis võib olla erakordselt võimas ja mõjukas. See mitte ainult ei loo unistuste maailma, vaid annab ka vaate inimestest, keda me imetleme või kellega sooviksime sarnaneda. Seetõttu on ilmne, et moekujutis mängib olulist rolli esindatuse, iluideaalide loomise ja ühiskonnas aktsepteeritud inimeste arhetüüpide kujundamisel (Fedorova 2020).

Nähes moefotosid ajakirjades, tänavaplakatitel ja meie nutiseadmetes, kujundab see igapäevaselt meie arvamust ümbritsevast. Selle abil filtreerime välja massist, mis meile meeldib ja vastupidi. Keda me austame ja millist inimest atraktiivseks peame. Kui fotodel näeme ainult ühte laadi ideaalmõõdus modelle, siis keegi uus või teistsugune võib algselt tunduda meile võõras, šokeeriv ja isegi mitte aktsepteeritav. Kuid kõik see on harjumuste muutmise ja muutustega harjumise küsimus.

Moefotograafia on läbi aegade olnud pidevas muutumises, kujundades inimeste iluideaale ning tuues ühiskonna ette aina uusi avaramaid malle, kuidas määrata ilu. Modernsema ajaga on tulnud kaasa ka avatumad meeled ja ideed, muutes moefotograafiat aina aktsepteerivamaks, kaasates inimesi igas eas, tüpaazis ja välimuses.

1.1 Moefotograafia ajalugu

Moefotograafia ajalugu ulatub tagasi 19. sajandi lõppu, kui trükitehnika arengu tõttu hakkasid ajakirjad nagu Vogue ja Vanity Fair 1920ndatel aastatel eelistama fotograafiat senistele joonistatud moeillustratsioonidele. Nimetatud ajakirjad hakkasid palkama fotograafe, et täita oma must-valged ning tollal mitte just eriti läikivad leheküljed moe- ja portreefotodega. Kui vaadata tagasi nendele varajastele piltidele, on selge, et ilu või stiil on

piltide edu võtmeks jäänud kohustuslikuks, isegi kui esteetiline vorm on aja jooksul muutunud. (Keaney 2007: 6).

21. sajandi alguses toimunud kiired arengud filmi-, paberi-, trüki- ja postproduktiooni tehnikate, interneti ning eelkõige digitaaltehnoogia valdkonnas, on toonud kaasa märkimisväärseid muutusi moe- ja reklaamfotograafia maailmas. 1990ndatel alguse saanud digitaalfotograafia evolutsioon ja revolutsioon, millele andis tõuke Photoshop'i tulek, areneb jätkuvalt ja jõudsalt edasi. Ent vastupidiselt levinud arvamusele on analoogprotsessid endiselt olulised nii ajakirjanduses kui ka reklaaminduses (Keaney 2007: 6).

Kuigi moefotograafia on üldiselt ajutise iseloomuga - sõna otseses mõttes hooajaline - on võimalik tuvastada isegi viimastel aastatel esile kerkinud fotograafide eripärasid, lähenemisviise, mõjutusi, uuendusi ja nende üle arutleda (Keaney 2007: 9).

John Akehurst on öelnud: "Usun, et loomine ja jäädvustamine käivad käsikäes. Sa küll jäädvustad riideid, kuid viis, kuidas sa seda teed, loob omakorda uue kujutise, mis ei pruugi kattuda disaineri kavandatuga. Tegu pole moe range dokumenteerimisega. Asja mõte seisneb moe muutmises millekski muuks." (Keaney 2007: 15). Seda mõtteviisi proovin rakendada ka oma töös, tekitades foto abil teemakohase diskussioon, tõstes toote ja selle idee meedias esile.

2. VISUAALNE KOMMUNIKATSIOON

Ükski suhtlusvorm ei avalda inimeste individuaalsele mõtlemisele ega avaliku meele ja kultuuri arengule sügavat mõju kui tänapäeva meedias esinevad visuaalsed kujutised. Pildid on igapäevaselt meie peamine meediakanal. Televiisori, trükimeedia, filmide, videomängude ja interneti kaudu toodetud visuaalsed kujutised on nii laialt levinud, et puudutavad ja avaldavad sügavat mõju kõigi 21. sajandi globaalsete kultuuride kodanikele (Williams, Newton 2007: 15).

Visuaalsed kujutised edastavad keerulisi ja täielikke kontseptsioone mõistusele kiiremini kui seda teevad sõnad. Inimaju kasutab kujutluspilte koos teiste meelte kaudu tajutava teabega, et alateadlikult juhendada meie tegevusi enne teabe edastamist sõnade ja ratsionaalse mõtlemise keskusele (Williams, Newton 2007: 15).

Et olla teadlik inimene 21. sajandil on vaja mitte ainult sõnalikku ja matemaatilist oskust, vaid ka võimet mõista, analüüsida, luua ja kasutada visuaalset kommunikatsiooni. Tänapäeva visuaalses maailmas ei ole enamik inimesi võimelised eristama oma enda reaalsuse tajumist meedia poolt mõjutatud reaalsuse tajumisest. Kaasaegse kultuuri mõistmiseks on vaja vähemalt algelist arusaama meedia loomisest, levimisest ja tarbimisest (Williams, Newton 2007: 15, 16).

Fotokujutised on materiaalsed esindused sellest, mida inimene läbi kaamerasilma näeb. Fotokujutised kujutavad meid ümbritsevat maailma - nii reaalselt, et inimesed kipuvad endiselt uskuma rohkem seda, mida nad fotodel näevad. Sarnaselt sõnadega, mis võimaldavad edastada nii fakte kui ka fiktsiooni, loogilisi ning intuiitviseid tähendusi, on foto suuteline looma kujutisi, mis võivad esindada nii reaalselt maailma kui väljendada arvamust (Williams, Newton 2007: 203).

Meedias loodud ja meile esitatud kujutised moodustavad ajaloo kõige ulatuslikuma ja efektiivsema populaarkunsti aluse. Need kujutised täidavad efektiivselt oma eesmärgi, olgu selleks siis veenmine, teavitamine või tähelepanu köitmine (Williams, Newton 2007: 273).

Erinevad strateegiad kasutavad pilte, et tekitada meie meeltes emotsionaalseid reaktsioone ja soodustada meid tegema just seda, mida pildi looja soovib. Kõigi nende ilmselgete, tarbijale suunatud, ajenduste kõrval on veel olulisem märkida, et meedia kasutab visuaalseid

kujutisi, et luua tunnet, mis on normaalne ja aktsepteeritav meie väärtuste, eluviiside ja sellega seotud käitumise osas. Tegelikult julgustavad meediakujutised meid sageli omaks võtma esitatud fiktsioone kui reaalsust (Williams, Newton 2007: 273).

Teadlikul tasandil arvame, et valime, mida me "näeme". Kuid alateadvuses olevad mälestused ja eelsoodumused juhivad meid selles valikuprotsessis. Mida me valime tähele panna või tuua oma ratsionaalsesse teadvusesse, sõltub mitmest tegurist:

- Mis püüab meie tähelepanu - värvid, liikumine, kompositsioon
- Mida me teame - millega seostame, oma kogemuste põhjal, nähtut
- Mida me usume - uskumuste põhjal tekitame kindla arvamuse nähtust, reageerides selle alusel
- Mida me tahame - süveneme nähtusse oma hetkeliste vajaduste põhjal
- Meie füüsiline või emotsionaalne seisund - hetkesest mentaalsest ja kehalisest seisukorrast sõltub, kuidas reageerime nähtule ja seda tõlgendame
- Mälu - nähtut, mida teadvustame eksitavana, võib jääda meelde, ning see võib hiljem meie arvamust teadvustamatult mõjutada (Williams, Newton 2007: 276).

Visuaalse kommunikatsiooni mõistmine on aluseks visuaalse pildi loomisel. Hea moefoto oskab kommunikeerida avalikkusele kindlat sõnumit ning jääda meelde, mõjutades inimeste arvamust ja käitumist. Omalt poolt otsustan läheneda sihtgruppi puudutavatele tundlikele teemadele pigem delikaatselt ja esteetiliselt toetudes BRAH loojate sõnumile.

2.1 Riietumise identiteet

Selleks, et riietumise kaudu identiteedi loomist paremini mõista, vaatlen kumbagi esialgu eraldi ja siis koosmõjuna.

Riietus, mis on moefotograafia peamiseks objektiks, on samuti üheks nähtavaks kommunikatsiooniallikaks meie igapäevases ühiskonnas ja tarbitavas meedias. Riided pole pelgalt keha katmiseks, vaid kannavad endas olulisi sümboolseid tähendusi ning võivad mõjutada nii meie enda kui ka teiste inimeste maailmapilti. Riietus väljendab meie isiklikke

väärtusi, identiteeti ja kuuluvustunnet ning suunab seda, kuidas me ennast ja teisi näeme. Seega on rõivad oluline osa meie eneseväljendusest ja suhtlemisest ümbritseva maailmaga (Akdemir 2018: 1).

Identiteet on nii isiklik kui ka sotsiaalne nähtus, mis hõlmab vastuseid küsimusele "kes ma olen" nii indiviidi kui ka kogukonna tasandil. Isiklik identiteet keskendub indiviidi eesmärkidele, kirjeldustele ja võimetele. Sotsiaalne identiteet on aga seotud sellega, kuidas inimene end grupi või kogukonna osana tunneb. Inimesed kipuvad ennast ja teisi liigitama erinevatesse sotsiaalsetesse kategooriatesse, mis võivad hõlmata organisatsioonilist kuuluvust, usulist kuuluvust, sugu ja vanusekohorti (Akdemir 2018: 2).

Identiteedi uurimine on ajalooliselt seotud enese, isiksuse ja subjektiivsusega, eriti modernsetes lääne kultuurides. Kaheksateistkümnendal sajandil, kui traditsioonilised ühiskonnad lagunesid, hakkasid inimesed küsima, mis moodustab kellegi tõelise mina. Samal ajal hakkasid tarbijad looma isiklikumaid suhteid individuaalsuse, kaasaegsuse, kultuuri ja riietusega. 20. sajandi moe arengud kajastasid identiteedi muutumist ja väljendamist. Traditsioonilised viisid, kuidas inimesed ennast riietega identifitseerisid, hakkasid muutuma. Erinevad alakultuurid kasutasid rõivaid ja stiili, et eristuda üldisest massist ning väljendada oma identiteeti ja veendumusi. Näiteks kodanikuõiguste, feministlike ja LGBTQ+ õiguste liikumised tõid esile moe kui olulise vahendi identiteedi väljendamiseks. Identiteedi mõiste muutus sotsiaalsetes suhetes üha olulisemaks, eriti rassiliste, etniliste, soo- ja seksuaalsete identiteetidega seoses (Kaiser).

Mitmekesise kaubavaliku abil on inimestel võimalik tänapäeval kombineerida ja kohandada oma multirolle ja enese väljenduse viise. Hoolimata modernsetest vahenditest, mis võimaldavad muuta oma keha, on riietus jäänud peamiseks enese isiksustamise vahendiks. Välimuse stiil võib toimida nii vastupanuna vanematele ideedele fikseeritud isiksusest kui ka isiku identiteedi kindlaks määramisel. Stiil ja mood pakuvad väljendusvõimalusi segaduses identiteetide ja vastandlike vajaduste jaoks igapäevaelus (Kaiser).

Riietus mängib suurt rolli sugudevahelise identiteedi väljendamisel. "Androgüünne" ja "Unisex" konseptsioonid toovad esile vastuseisu jäikadele soorollidele ning rõhutavad, et inimesed võivad kanda nii mehelikke kui naiselikke riideid. Sugudevaheline identiteet mõjutab, kuidas inimesed end määratlevad ning riietus ja mood aitavad seda väljendada. Moebrandid (nt Gucci, Prada ja Calvin Klein) on hakanud looma kollektioone, mis

kajastavad mitmekesist sugudevahelist identiteeti ning see lähenemine on saanud populaarsust ja toetust (Akdemir 2018: 7, 8).

Indiviidi välimus ja stiil kannavad endas mitmeid identiteete nagu näiteks sugu, rass, etniline päritolu, sotsiaalne staatus, seksuaalsus, vanus, rahvuslik kuuluvus ning isiklikud huvid, esteetika ja poliitika. Need identiteedid võivad olla varjatud või esile tõstetud sõltuvalt võimusuhtest ja olukorrast. Kultuurilisest perspektiivist vaadates on identiteetidel minevikud ja tulevikud ning need võimaldavad meil väljendada, kes me oleme ja kelleks saada võime. Riietus aitab sõnadest paremini väljendada meie sisemist olemust ja arengut, erinevaid identiteete ja nende ristumist. Identiteedid võivad seguneda ja põimuda, luues moes pidevat muutumist ja vastandusi (Kaiser).

Kuna fotograafia tegeleb sellega kuidas miski välja näeb, riietus aga võimaldab meil väljendada oma meelsuseid enese või maailma suhtes, on moefotograafial oma oluline roll inimolemuse nähtavaks tegemisel loominguliselt. Omakorda loovad teatud riietumise identiteeti puudutavad suunad moe ja stiililaineid, aga mõjutavad ka moefotograafilise väljenduse arengut "maintreamist undergroundini" - peavoolust põrandaaluseni.

3. DISAINI TARBIJATE KOGUKONNA UURING

Selleks, et luua fotoseeria disainile, mis kõnetaks selle tarbijat, tuleb mul esiti tutvuda sihtgruppidega. Kolleksioon "BRAH" loob nahast pesu rinnavähist taastunud naistele ja transinimestele. Need kogukonnad on juba pikemat aega võidelnud, et enda eest seista ja paremaid tingimusi ühiskonnas luua. Samuti on nad võidelnud enda esindatuse edendamiseks meedias, proovides saavutada neile oluliste temade nähtavust, kaasatavust ning positiivset kuvandit erinevatel maastikel nii peavoolu- kui alternatiivmeedias.

Moemaastik ja selle visuaalne esitus on olnud laialdaselt standartne ning raamidesse paigutatud. Moereklaamides ja ajakirjades on enamasti kujutatud ühte tüüpi "ideaalseid" inimesi, kuid tavainimene oma keerukuste ja individuaalsusega on jäetud varju. Kõige rohkem on selles maailmas esindatusest kõrvale jäänud vähemused sealhulgas transsoolised ja rinnavähiga naised, kelle esindatus tavameedias on siiani olnud üpris väike. See vähene kujutamine võib tekitada ühiskonnas teadlikkuse puudumist ja sellest teadmatusest tulenevalt isegi väärkohtlemist. Positiivne esindatus viib aga positiivsete arvamusteni ja vastupidi.

Sellepärast pean vajalikuks uurida nende vähemuste, kes on BRAH kolleksiooni sihtgrupiks, teadlikust ja esindatust, et olla informeeritud nende kogukonnast paremini kui varem. Nii oskan mõista nende vajadusi ning kuidas toodet, sihtgruppi ja potentsiaalset tarbijat meedias esindada ja esile tõsta.

3.1 Rinnavähi teadlikkus

Rinnavähi teadlikkuse kuul, milleks on oktoober, on roosade lintide väljapanekut raske mitte märgata. Võitlus rinnavähi vastu on edukalt suurendanud haiguse nähtavust, austades neid, kes selle tagajärjel on surnud ning sütitades tulevikulootust võitlevatele patsientidele, andes ressursse diagnoosiga toimetulekuks. See kõik pole toimunud üleöö (Cohen 2016).

Rinnavähi sotsiaalne teadlikkus pole juhuslik, vaid tulemus aastakümnetepikkusest pühendumisest ja aktivismist alates 1970. aastatest, mis oli suures osas innustatud naiste vabastusliikumisest. Enne seda peeti rinnavähki "tabu" seisundiks, mida naised vaikselt ja

häbenevalt, ilma sotsiaalse toeta, kogesid. Individuaalsete naiste avaldused vähiga seotud teemadel ja feministlikud liikumised, mis keskendusid naiste ja meestega domineeritud meditsiini valdkonna suhetele, olid vajalikud, et see teema muutuks avalikuks ja vähem stigmatiseerituks (Cohen 2016).

1970ndatel aitas teise laine feminism kaasa naiste tervise liikumisele, mille eesmärgiks oli anda naistele suurem teadlikkus oma kehadest ning vabadus võtta vastutus oma reproduktiiv- ja seksuaaltervise eest. Feministid vaidlustasid meditsiinis valitseva võimudünaamika üle, kus meesarstid pidasid end autoriteetsel võimupositsioonil passiivsete naispatsientide üle, dikteerides nende ravi ja takistades neil osalemist meditsiiniliste otsuste tegemisel. Selle tulemusena tekkisid hariduslikud projektid, mis õpetasid naistele, kuidas iseennast uurida ja seista oma tervisevajaduste eest (Cohen 2016).

Tänapäeval suunavad aktivistid oma tähelepanu mitte ainult teadlikkusele ja varasele avastamisele, vaid ka ennetusele ja patsientide elude päästmisele. Rinnavähi aktivism on arenenud individuaalsetest patsientidest, kes jagavad oma kogemusi, kogukonna tugirühmade loomiseni ning poliitilise tegevuseni ravimi leidmiseks. See on kasvanud algupärasest väikesest liikumisest laialdaseks võrgustikuks professionaalsete aktivistide seas. See liikumine on andnud naistele julguse oma kehast avameelselt rääkida ning võimaldanud raviteel enda eelistatud otsuseid langetada (Cohen 2016).

3.2 Rinnavähi esindus kunstis

Kunst on juba pikka aega pakkunud võimalust uurida elu kõige sügavamaid isiklikke teemasid, sealhulgas seksuaalsust, intiimsust, haigusi ja surma. Aastate jooksul on kunstiteosed avanud ukse olulistele vestlustele nende teemade üle, innustades vaatajaid ja tuletades meile meelde, kuidas oleme omavahel erinevatel viisidel seotud (Vogel 2020).

Rinnavähi väga isiklikku kogemust on kunstnikud käsitlenud sügavalt alates ajast, mil seda teemat veel laialdaselt ei arutatud. Läbi aastate on puudulik teave ja läbipaistmatus haiguse ümber jättnud naised, üle maailma, ilma õigetest teadmistest ning selle tõttu tarbetult elu kaotanud (Vogel 2020).

Mitmete erialade kunstnike pingutuste tulemusena on rinnavähi kogemust radikaalsel moel inimlikustatud, andes meile suurema mõistmise ja kaastunde nende suhtes, kes on kannatanud selle haiguse all, mis on nõudnud liiga palju ohvreid (Vogel 2020).

Hannah Wilke (1940–1993) oli eesrindlik feministlik kontseptuaalne kunstnik, kes tegutses skulptuuri, joonistamise, assamblaaži, fotograafia, etenduskunsti ja installatsiooni valdkonnas (Scharlatt, M., Scharlatt, E., Scharlatt, D., Scharlatt, A). Wilke oli oma eluajal innovaatiline ja vastuoluline kunstnik ning teda peetakse esimeseks feministlikuks kunstnikuks, kes kasutas oma töös vaginaalseid kujutisi. Tema panus 20. sajandi kunsti on märkimisväärne ning tema mõju kunstile ja feministlikule liikumisele on jätkunud ka pärast tema surma (Scharlatt, M., Scharlatt, E., Scharlatt, D., Scharlatt, A).

Enne oma lümfoomi diagnoosi, avaldas Hannah Wilke 1987. aastal austust oma ema võitlusele rinnavähi vastu julge teosega "Kunstniku portree koos tema ema Selma Butteriga" (1978-81). Pärast oma lümfoomi diagnoosi jätkas Wilke haiguse uurimist läbi fotograafia, seekord ravi käigus iseendast tehtud portreede kaudu. Surmaga nii avalikult silmitsi seistes lootis Wilke eemaldada haigusega seotud stigma (Vogel 2020).

Foto 1. Portrait of the Artist with her Mother, Selma Butter, 1978-81. Pildi autor: Hannah Wilke

Matuschka on New Yorgis tegutsev kunstnik ja aktivist, kelle fotosid ning esseesid on alates 1980. aastatest laialdaselt avaldatud mitmesugustes rahvusvahelistes väljaannetes. Matuschkat tuntakse peamiselt tema fotograafiliste autoportreede poolest, mis võivad tõstatada küsimusi identiteedi, võimu ja seksuaalsuse kohta pildipõhises ühiskonnas. Kuigi

olid kunstilised saavutused kesksel kohal tema karjääris, peetakse 1990ndate aastate aktivismi tema suurimaks panuseks ja saavutuseks (Matuschka).

Aastal 1991 diagnoositi kunstnikul rinnavähk ning tema keha ja looming muutusid oluliselt. Ta jõudis suurema publiku ette, ilmudes New York Times Sunday Magazine'i kaanel autoportrees palja rinnaga ja paljapäisena, mille pealkiri oli "Beauty Out of Damage" (Iludus kahjust). See foto on laialdaselt tuntud kui esimene, peavoolu väljaandes, avaldatud "naise rinnakut paljastav" foto ning kandis sümbolistlikku tähendust, olles rinnavähi teavituskampaania esimene ametlikult avalik tunnustus. Selle mõju on tänaseni tunnustatud, aidates kaotada stigmad ja häbi naiste kehade ümber ning käivitades rahvuslikku arutelu. Pilt tõi kunstnikule mitmeid auhindu ning 2003. aastal valiti "Beauty Out of Damage" LIFE'i poolt üheks 100 pildiks, mis on alates kaamera leiutamisest maailma muutnud (Vogel 2020; Matuschka).

Foto 2. Beauty Out of Damage, 1993. Pildi autor: Matuschka

Matuschka on kahtlemata kangelanna. Saades oma julgusega naistele rahvusvaheliseks sümboliks, jätkab ta maailmale tõetruude, äärmiselt vapustavate kunstiteoste esitamist, panustades rinnavähiga seotud aktivismi ning kujundades arvamust selle teema ümber (Silverman).

3.3 Transsoo teadlikkus

Transsoolised kogukonnad üle maailma seisavad silmitsi üha kiireloomulisemate ja nähtavamate võitlustega, alates juurdepääsust tervishoiule ja seaduslikust soolise tunnustamise õigusest kuni võitluseni vägivalla ja diskrimineerimise vastu (Dynarski 2017).

Alates 19. sajandi lõpust on inimesed, keda tänapäeval nimetatakse transsoolisteks, tegelema õiguslike ja sotsiaalsete reformide propageerimisega, mille eesmärgiks on leevendada rõhumist ja diskrimineerimist, mida nad on kannatanud seoses oma soolisest erinevusest tuleneva enamiku inimeste arusaamaga (Stryker 2015: 1).

20. sajandi alguses toimunud meditsiinilised edusammud, sealhulgas hormoonravi ja sookinnituskirurgia, olid murrangulised transsooliste inimeste eludes ning muutsid üldist arusaamu soost. Tänu arstile ja reformijale Magnus Herschfeldile ning Saksamaal asutatud Suguuuringute Instituudile aastal 1919, hakkas meditsiiniline sookinnituskirurgia muutuma reaalsuseks. Siiski olid varased kirurgilised katsetused selles valdkonnas kohmakad ja neil oli palju puudusi. Aastal 1952, oli Christine Jorgensen, 26-aastaselt, esimene ameeriklane, kes läbis soovahetuskirurgia. Jorgensenist sai sensatsioon ja transsoolise identiteedi ülemaailmne avalik nägu. Tema märkimisväärne muutus meessugu esitlevast sõdurist, lihvitud naiseliku avaliku figuurini, oli transnähtavuse mõttes pöördepunktiks (Blakemore 2022).

Mõistet "transsooline" ei loodud enne 1960. aastat, kuid inimesed on alati väljakutseid esitanud soolisele binaarsusele. Transsooliste ajalugu algas palju varem, enne kui Jorgensen seda laiemale avalikkusele teadvustas, kuid pärast Jorgenseni, hakkas termin "transsooline" sõnavarasse sisenema. Selle termini päritolu võib märkida 1960ndatesse, mil seda hakati kasutama nii meditsiinis kui ka transaktivistide poolt ning muutus laialdaselt levinuks 1990ndatel koos järjest kasvava transaktivismi liikumisega (Blakemore 2022).

Alates 20. sajandi keskpaigast hakkasid transaktivistid suruma laiemat ühiskondlikku aktsepteerimist ning olid osalised esimestest katsetest võidelda LGBTQ ameeriklaste tsiviilõiguste eest. Transsoolised inimesed võitlesid ühiskondliku eelarvamuse ja tagakiusamise vastu mitmel rindel, vaidlustades seadused, mis keelavad neil abielluda, soodustavad diskrimineerimist ja ähvardavad nende õigust elada avatult ühiskonnas (Blakemore 2022).

Aastal 1999 kujundati sümbol, mis hakkas määratlema transliikumist: transsooliste uhkuse lipp. Lipp koosneb sinistest ja roosadest triipudest - värvid, mis on sügavalt seotud soolise määramisega - ning valgest triibust, et esindada intersooliseid inimesi, kes on üleminekul või mittebinaarsed (Blakemore 2022).

3.4 Transsoo esindus kunstis

Transsoolised inimesed on eksisteerinud juba pikka aega, kuid see kontseptsioon on siiski mitmetes valdkondades, sealhulgas kunstiajaloo, endiselt tabuteema. Modernismi aeg tõi paljudele kunstnikele vabaduse väljendada end loominguliselt. Alates 1960. aastatest on see aeg tuntud seksuaalse revolutsiooni ja muude radikaalsete muutuste poolest, mis raputasid jäika ühiskonnastruktuuri. 1969. aasta mässud alustasid kasvavat ja transgressiivset liikumist, mis muutsid visuaalset kriteeriumit, luues ruumi kunstiliseks eneseväljenduseks ja aruteluks kväär- ja transsoolise kunstiajaloo üle. Kuigi kväär- ja transsoolist kunsti saab käsitleda mitmete vaatenurkade kaudu, on see peamiselt esindatud kaasaegsetes ja nüüdiskunsti vooludes (Bryll 2023).

Candy Darling, kelle sünninimi oli James L. Slattery, oli üks Andy Warholi tuntumaid muuse. Ta kohtus Warholiga maa-alusel burleskietendusel ja hiljem mängis kahes tema kunstifilmis. Koos Holly Woodlandiga, veel ühe kogukonna muusaga, tõid nad drag-kultuuri popkultuuris esile. Darling oli ka esimene laine transsoolisi inimesi, kes alustas hormoonraviga (Bryll 2023).

Fotograaf Mark Seliger pühendas oma projekti "On Christopher Street" New Yorgi transseksuaalse ja transsoolise kogukonna kujutamisele. Pealkirjas mainitud Christopher Street on tegelikult koht, kus sündis tänapäeva LGBTQ+ õiguste liikumine. Seliger on tuntud oma kuulsuseid ja kunstnikke kujutavate fotode poolest, samuti tema kohaliku aktivismi poolest (Bryll 2023).

Leonard Fink jäädvustas samuti Christopher Streeti. Üle 25 000 tema pildi, mis dokumenteerivad 1970. ja 1980. aastate West Village'i kväär-kultuuri, on praegu osa LGBT kogukonnakeskuse Rahvusliku Ajalooarhiivi (New York City, USA) kollektsioonist (Bryll 2023).

Veel üks fotograaf, kellel on pühendatud seeria LGBTQ+ kogukondade lugudele, on Lõuna-Aafrika kunstnik Zanele Muholi. Tema töö keskendub rassile, soole ja seksuaalsusele, dokumenteerides mustanahalisi lesbisid ja transsoolisi naisi võimsates seeriates nagu "ID Crisis" või "Faces and Phases" (Bryll 2023).

Foto 3. ID Crisis, 2003. Pildi autor: Zanele Muholi

Collier Schorr on olnud 1980. aastate lõpus ja 1990. aastate alguses New Yorgi kunstimaailmas silmapaistev tegelane, kes kaevus sügavale postmodernismi keelepruuki, et luua pilte, mis mängivad dokumentaali ja fiktsiooni piiril. Sageli kasutab ta oma teemasid allegooriliselt, uurides identiteedipoliitika keerukust ja esitades mõtlemapanevaid küsimusi enesehinnangu teemal. Schorri looming hõlmab laia stiilivalikut, alates atmosfäärilistest portreefotodest kuni julge glamuurini, ning tema töid on kasutatud mitmete tuntud kaubamärkide reklaamikampaaniates (Schorr).

Schorr on olnud oluline ja uuenduslik tegelane queer-iha ja soolise mitmetähenduslikkuse kujutamisel moemaailmas. Järk-järgult liikudes kunstimaailmast moemaailma, avas ta oma töödes objektistamise ja esindatuse subjektiivseid olemusi - olgu see siis seotud mehi erotiseeriva pilguga või esindades naismodelle kaamera ees uskumatult võimsalt (Fedorova 2020).

Foto 4. Untitled (Casil), 2015-2018. Pildi autor: Collier Schorr

Kväär pilgu esiletõus ei puuduta ainult meie tööstust - see puudutab mitmetähenduslikkust ja voolavust soolise eneseväljenduse osas ning, kultuuriliselt aastasadu maha surutud, iha ja armastuse esindamist (Fedorova 2020).

3.5 Keha positiivsus

Keha positiivsus viitab veendumusele, et kõik inimesed väärivad positiivset kehapilti, olenemata sellest, milline on ühiskonna ja popkultuuri arvamus ideaalsest kujust, suurusest ja välimusest. See hõlmab oma keha armastamist ja hea enesetunde saavutamist oma välimuse suhtes (Cherry 2024).

Keha positiivsuse eesmärkideks on väljakutse esitamine ühiskonna kehapildi vaadetele, kõikide kehatüüpide armastuse ja aktsepteerimise edendamine, inimeste aitamine enesekindluse ja oma keha aktsepteerimise suurendamisel ning ebarealistlike kehanormide käsitlemine (Cherry 2024).

Keha positiivsuse mõju on tänapäeva meedias nähtaval mitmel viisil. Näiteks mõned ajakirjad on lõpetanud modellide kehade fototöötamise ning on välja töötanud turunduskampaaniad, mis sisaldavad keha positiivsuse sõnumeid (Cherry 2024).

Nii rinnavähiga võitlejad kui ka enda soos kahtlevad inimesed võivad vastastikku seista erinevate kehapilti negatiivselt mõjutavate probleemidega. Nähes meedias esindatud ainult kindlaid tüüpe kehasid võib enda keha erinevus ja vähene esindatus tekitada negatiivseid komplekse.

Transsoolised inimesed seisavad silmitsi ainulaadsete väljakutsetega, mis puudutavad kehakuvandit. Düfooria ehk ebamugavustunne või stress, mis on seotud inimese sooidentiteedi või kehaga, võib raskendada positiivse enesetunde saavutamist oma näo ja keha suhtes. Sooliselt avarad inimesed võitlevad mõistmise eest ning pidev küsimuste alla seadmine, eiramine ja ebaõiglane hindamine mõjub nende enesetajule kurnavalt. Diskrimineerimine mõjutab võimet oma välimuse suhtes hästi tunda ning kahjuks pole võrdsus ja kaasatus veel igal pool levinud (Koss 2023).

Rinnavähiga naised läbivad drastilisi füüsilisi muutusi, mis võivad mõjutada nende kehakuvandit. Rinnavähi ja selle ravi põhjustatud märkimisväärsed füüsilised muutused mõjutavad negatiivselt kehapilti. Mastektoomia, mis on rinnavähi peamine ravimeetod, toob kaasa naiste rindades, mida peetakse naiselikkuse, seksuaalse tõmbe ja emaduse sümboliteks, pöördumatud, püsivad ja nähtavad muutused. Süsteemne ravi võib samuti põhjustada füüsilisi muutusi, nagu juuste väljalangemine ja naha kahjustus. Need muutused võivad mõjutada suhteid perekonnaliikmete või partneritega ning sotsiaalset toimimist, mis omakorda halvendab elukvaliteeti (Ahn, Suh 2023).

Kuna nii rinnavähk kui soovahetus on mõlemad väga isiklikud ja intiimsed, aga vahel ka üksildased kogemused, ei muuda rinna eemaldus haiguse põdejat või oma keha ja identiteedi üle otsustajat mitte kuidagi vähem atraktiivseks või väärtuslikuks inimeseks. Soovin oma töös esitleda haiguse tõttu rinnaeemalduse ja taastamise operatsiooni läbi teinud ja ka ülemineku faasis inimkeha kui samaväärselt kaunist, erilist ja parimat, mis parasjagu on, kattes modelli minimalistliku nahast pesuga või esindades teda hoopiski varjamatult oma enda kaunis nahas. Enda töös soovin aidata kaasa erinevate kehade aksepteeritavusele ühiskonnas, luues positiivse diskussiooni ning esindatuse. Fotodega tahan rõhutada keha positiivsust ning näidata kogukondadele, et nad on märgatud ja hoitud.

4. PRAKTILINE OSA

Praktilise osa eesmärgiks on luua moefotoseeria kolleksioonile “BRAH”.

Iga õnnestunud pildistamise projekt algab põhjalikust ettevalmistusest ja visiooni loomisest. Pildistamise hetkeks on fotoseeria fotograafi peas ja ideekavandil küpsenud juba mõnda aega. Selleks, et pildistamine sujuks ja lõpptulemus vastaks ootustele peab eelnevalt fotosessioonile suhtlema disaineritega, visualiseerima arutatud ideed, kaardistama pildistamise päeval vaja minevad asjad ja olulised osapooled, tegelema nõ projektijuhtimise ja haldamisega.

4.1 Ettevalmistused pildistamiseks

Tutvudes disaineritega, nende tootega ja visiooniga jõudsime ühisele arusaamale, et disaini tuleks visuaalselt näidata naturaalse meeleoluga. Kuna tegemist on vähemustele suunatud nahkpesuga, siis ei soovi me tootekuvandit fotograafiliselt teistest eristada vaid pigem just näidata teda massiühiskonna osana. Uurides rinnavähiga naiste ja transsooliste isikute esindatust oli näha, et enamasti on nad ülejäänud ühiskonnast välja arvatud või vähem täheldatud, mille tulemusena on sihtgrupi kajastus avalikus meedias napp ja enamasti ainult nende eristamise probleemile suunatud. Fotoseeriaga tahan näidata rinnavähiga naist ja transsoolist inimest positiivses valguses ning ühiskonnas, teiste inimeste poolt hoituna ja austatuna.

Disaineritega leidsime, et disaini tuleks eksponeerida inimese seljas nii, et see jätaks kasutaja anonüümseks, rõhutades impersonaalsust. Modelli anonüümsus annab võimaluse mängida kehaga ja selle poosidega, tuues pilti liikuvust. Samuti laseb see vaatajal visualiseerida kasutajat oma peas, või miks mitte proovida mõttes endalegi selga, mitte lasta meedial seda tööd ette ära teha. Selle tulemusena võib kasutaja olla ilma piirideta – ükskõik, kes tahes. Seerias tahame lisada ühele riideid demonstreerivale kehale juurde mitmeid teisi kehi, et rõhutada inimeste välimuse/olemuse mitmekülgust ja erilisust. Pooside liikuvuse ja abstraktsusega püüame tuua mängu erinevate kehade sulandumise ja seeläbi nende ühtsuse. See viitab sellele, et kuigi füüsilisest kehalisest kogemusest võime me erineda, siis tervikpildis oleme ikkagist üks ja sama keha.

Disain ise on tehtud nahatooni nahast ning hoiab tugevalt vastu keha, meenutades inimese päris nahka. Disainerite sõnul peakski ta inimesele olema nagu “teine nahk”, täites algse naha funktsiooni, kaitsta ja muuta omapäraseks. Seda soovin ka näidata seerias, kasutades ihuvärvi tausta ja naturaalselt valgust ning töötlust, proovides sulatada disaini inimese nahaga üheks.

Neid soove ja mõttekäike arvesse võttes otsisin inspiratsiooni, et luua visuaalne ideeplaan ehk *Moodboard*. See koosneb üldise pildi kujutamisest, kus on fotod kõigest, mis esindab kas lähedalt või kaudselt antud ideed. Erinevate interneti allikate kaudu komplekteerisin kokku ühtse kollaaži, mis koosnes erinevatest kompositsioonides, värvidest, materjalidest, kadreeringutest jne. *Moodboardi* (vaata Lisa 1) esimene ja teine leht näitab fotoseeria üldist kavatsetud meeleolu ja inspireerivaid poose. Kolmandale lehele otsisin välja stilistika näited, mis sobiksid seeriasse ja annaksid edasi nii toodet ennast kui ka karakterit. Neljandal lehel on välja toodud näo ja juuste seadmise valikud, mis oleksid iseloomulikud teemale.

Enne stuudiosse minekut ja pildistamist tuleb otsida kokku vaja minevad materjalid ja osalised. Eelnevalt valminud ideekavandist lähtudes, tuleb kindlaks teha vastav tehnika, et luua soovitud stuudioseade. Tuleb leida sobilikud modellid, kes esindaksid disaini kandjat. Kuna disaini puhul on tegemist ainult ülemise osaga, peab kasutusele võtma teisi riidesemeid, mis komplimenteeriks disaini ja tooks selle esile, andes edasi ka meeleolu. Modelli valmis sättimiseks tuleb välja selgitada erinevad tooted ja tarvikud, mida selleks vaja läheks.

Lisaks disainerite loodud riidele oli modellidele selga vaja ka teisi riidesemeid, mis komplementeeriks disaini. Otsustasime ideekavandist lähtudes kasutada erineva tegumoega nahatooni pesu, et tuua sisse neutraalse ja impersonaalse aluspesu mitmekesisust kuid samal ajal sarnaneda piisavalt neutraalselt disaineri loominguga, sellega mitte konkureerides. Vajalikud pesu esemed kogusime koos disaineritega kokku erinevatest poodidest ning panime inspiratsiooni põhjal kokku vastava stiliseeringu. Meigi ja soengu tegemiseks leidsime ka asjatundja, kes meid sellel alal abistaks ja meie soovitud visiooni ellu viiks.

Et pildistamise päeval kõik sujuks, valmistasin ette pildistamise ajakava (vaata Lisa 2), mille järgi pildistamise päeval toimida. Panin ka eelnevalt paika stuudioseade (vaata Lisa 3), õige valgusskeemiga ning proovisin assistendiga läbi. See aitas mul paremini visualiseerida pildi lõpptulemust ning katsetada läbi ka järeltöötlust. Valgustuseks kasutasin kahte väikest

hajutiga valgustust, mis olid suunatud tausta valgustamiseks seinale. Nende valguste ette panin kollased värvifiltrid, et hiljem töötuses muuta taust ihuvärvi. Kasutasin just kollast värvi, sest töötuses on seda parem vastavalt vajadusel muuta ilma teisi värve mõjutamata. Modellile suunasin diagonaalis ülevalt suure soft-boxi, valgustades täielikult modelli, kuid jättes keha ja disaini modelleerimiseks õrnad varjud. Seeria pildistamiseks otsustasin kasutada objektiivil ulatusega 28-70 mm, et pildistada modeli täispikkuses ning tabada ka detaile.

Kuna toitlustus on võttel väga oluline osa, võtsin pildistamise päevaks modellidele ja teistele osalistele kaasa toitu ja jooki, et nälg ja jänu päeva ei hakkaks segama. Modellidele sooja hoidmiseks võtsin stuudiosse kaasa ka paar pleedi ning meeleolu loomiseks ja energia üleval hoidmiseks kõlari, millest taustamuusikat lasta. Kõik see aitab osalistele pildistamise mugavamaks ja meeleolukamaks muuta.

4.2 Pildistamine

Pildistamine koosnes kolmest sessioonist, mis toimusid erinevatel päevadel. Esimeses sessioonis fookuseerisime toodete pildistamisele, et luua valminud disainide fotodest *lookbook*. *Lookbook* on visuaalne kogumik, mis tutvustab disainerite loomingut. Lisaks disainide individuaalsele näitamisele pildistasin ma ka reklaamfotod, kus on kujutatud erinevaid kehi ümbritsemas tooteid, raamides disaini ning tõstes seda sõna otseses mõttes esile.

Teises sessioonis pildistasin sihtgrupi modelle kasutamas tooteid. Lasin modellidel poseerida ka ilma disainita, eksponeerides nende kehasid ning näidates nende eripärasusi. Lisasin pildile taustamodellide abiga käsi, mis kujutavad hoitust ja hoolivust.

Kolmandas sessioonis pildistasin üles tooted ilma modellideta. Kuna disainerite kõik tooted ei valminud samaaegselt siis tuli teha lisaks veel üks pildistamine, kus saime kõiki disaine koos näidata. Lahendasime olukorra ilma modellideta, kasutades stuudios olevaid valgeid kaste kuhu asetada torsod ning nööri, mille peale tooteid riputada.

4.3 Töötlus

Valminud pildid töötlesin vastavalt testpildi töötlustele. Töötlemiseks kasutasin Adobe programme - Lightroom ja Photoshop. Fotodel tahtsin tonaalsustega ühtlustada toote, modellid ja tausta. Toode ise oli nahatooni, seega töötlesin tausta sarnaseks tooniks ning ei lisanud palju kontrasti. Pildiseeriasse rütmistatuse ja vahelduse toomiseks keerasin mõned fotod mustvalgeks kasutades klassikalist mustvalge foto esteetikat ja seeläbi ka ajatust. Kuna tegemist on disainiga, mis rõhutab kehade naturaalsust ning mitmekesisust, siis säilitasin kõik keha iseärasused ja vormid.

4.4 Seeria esitus

Seeriat esitlen kahes vormis. Esimeseks vormiks on pildivalik seinale ning teiseks on disainide fotoraamat ehk *lookbook*. Mõlemad on esitatud lõputööde näitusel Pallase galeriis.

Galerii seinale on esitatud 11 pilti (vaata lisa 4). Soovin valikuga näidata sihtgruppi ennast, disaini ning erinevate kehade esindatust. Seinale on esitatud erineva suurusega pildid, mis on printitud kleebisele ja vormistatud *re-board*ile. *Re-board* on kerge, kuid vastupidavast materjalist tavaliselt paberimassist valmistatud alus. Valisin just selle, kuna tegu on kerge papiga, mis on disainitud nii, et seda saaks korduvalt kasutada ja taaskasutada. See on keskkonnasõbralik reklaammaterjal, kuna see võimaldab vähendada jäätmete hulka ja on suhteliselt ökonoomne.

Ülejäänud fotodest, mis galerii seinale ei jõudnud, moodustasime disaineritega ning graafilise disaineri abiga *lookbooki* (vaata lisa 5). Raamatus näitame nii disaini, selle detaile kui ka reklaamfotosid.

4.5 Analüüs

Kogu seeria loomine ning kolmes sessioonis toimunud pildistamisprotsess oli küll aega nõudev kuid hariv ja põnev kogemus. Lõpliku tulemusega jäid rahule nii disainerid, kaasatud modellid ning ka mina ise. Fotode konseptsioon ning selle lõpptulemus vastas ootustele ning isegi ületas neid.

Disainerid said oma lõpuprojektist suure pildipagasi, mida kasutada disaini eksponeerimiseks ja edasiseks levitamiseks. Disainerid olid vägagi rahul protsessi ja lõpptulemusega ning fotod vastasid nende ootustele.

Omavaheline koostöö minu ja disainerite vahel oli väga sujuv. Olen rahul, et valisin just need disainerid ja disaini oma lõputöö elluviimiseks. Olime disaineritega terve protsessi vältel konseptsiooni ja ideede osas kooskõlas ning arvestasime üksteise soovidega. Disaini ise on midagi, mis mind kõnetab ning mille idee edendamisel ja ühiskonnale teadvustamisel soovin ma oma panuse anda.

Modellid olid rahul piltidega ning sellega, kuidas nende keha oli läbi kaamera esitatud. Tehtud fotode eest sain modellidelt head tagasisidet ja kiitust. Sihtgrupi modellid olid rahul sellega kuidas neid piltide abil positiivselt esindati ning pooldasid ja aitasid kaasa minu keha positiivsuse idee levitamise elluviimisel.

Minu ja modellide omavaheline koostöö studios oli sujuv. Kuigi pole mul palju kogemust võõra inimese juhendamisel kaamera ees, sain ma ülesandega hakkama ning piltide lõpptulemus oli meelepärane. Sain juurde palju uut kogemust nii suure grupi kui ka individuaalse modelli juhendamisel. Kõik modellid olid väga koostöövalmid ning võtsid mu juhtnöörid hea meelega vastu. Modellid andsid tagasisidet, et tundsid ennast kaamera ees mugavalt ning neil oli minuga meeldiv pildistamise sessioon.

Fotograafina olin rahul valminud seeriaga. Lõpptulemus vastas algselt püstitatud ideekavandile ning isegi ületas ootusi. Fotograafiliselt tundub seeria mõjuv ning annab edasi disaini ja konseptsiooni ideed. Sain pildistamise käigus tuttavaks uute fotovõtetega ning sain kasutada uusi valgusskeeme, mida varem polnud proovinud. Samuti sain uute kogemuste

võrra rikkamaks modellide juhendamise ja pilditsamise alal. Sain oma esimese kogemuse teha nii suurt koostööd disaineritega ning aidata koos idee luua ja ellu viia. See projekt on ka andnud võimaluse esitada oma tööd galerii seina peal ning osaleda oma kunstiga näitusel.

Lisaks moefoto loomise kogemusele tunnen, et saan oma loominguga panustada millesse usun ning olla abiks inimestele kes seda vajavad. Koos disaini näitamisega proovin edastada oma fotodes sõnumit, mis suurendaks aksepteeritavust meie ühiskonnas.

KOKKUVÕTE

Lõputöös keskendun moefotograafiale, mille vastu olen pikka aega huvi tundnud. Uurin moefotograafia olemust ja loon koostöös disaineritega fotoseeria nahast pesukollektsioonile "BRAH", mis on mõeldud rinnavähiga naistele ja transsoolisele kogukonnale. Projekti eesmärk on aidata disaineritel oma loomingut esitleda ning toetada vähemuste esindatust ja aktsepteeritavust ühiskonnas.

Visuaalsed kujutised, mis on tänapäeva meedias laialt levinud, mõjutavad sügavalt indiviidide mõtlemist ja kultuuri arengut. Nad edastavad keerulisi kontseptsioone kiiremini kui sõnad ning juhendavad alateadlikult meie tegevusi.

Moefotograafia mõjutab ühiskonna iluideaale ja arusaamu kujundades ideid ja käitumist. Moekujutised on võimsad ja mõjukad aidates määratleda, keda imetleme ja atraktiivseks peame. Moefotograafia on 21. sajandi digitehnoloogia arenguga oluliselt muutnud, võimaldades luua uusi kujutisi ja tekitada diskussioone, muutes moe millekski muuks kui pelgalt dokumentatsiooniks. See on muutunud üha avatumaks ja kaasavamaks erinevate vanuste, tüüpide ja välimustega inimestele.

Fotoseeria loomisel kollektsioonile "BRAH", mis on suunatud rinnavähist taastunud naistele ja transinimestele, oli oluline esmalt mõista nende kogukondade väljakutseid ning vajadusi. Uurisin nende teadlikkust ja esindatust meedias, arvestades, et visuaalne meedia kujundab ühiskonna arvamusi ning mõjutab käitumist. Selleks, et luua tõhus ja mõjus fotoseeria, tuleb sügavalt mõista sihtgruppide keerukaid identiteete ning nende vajadust olla esindatud ja tunnustatud.

Rinnavähi teadlikkuse tõstmine on aastakümnete pikkuse aktivismi tulemus, mis on innustanud naiste avameelsust oma terviseküsimustes ning aidanud murda haigusega seotud stigma kunsti ja teadlikkuse edendamise kaudu. Kunstnikud nagu Hannah Wilke ja Matuschka on toonud rinnavähi teema laiema publiku ette, suurendades mõistmist ja kaastunnet haigusega võitlejate suhtes ning propageerides teadlikkust ja enesehooldust.

Transsoolised kogukonnad on võidelnud juurdepääsu eest tervishoiule ja õiguse eest seaduslikule sootunnustusele ning vastu seisnud vägivalga ja diskrimineerimise vastu. Kunst on olnud oluline platvorm nende esindamiseks ja identiteedi väljendamiseks, kus kunstnikud nagu Collier Schorr ja Leonard Fink on loonud murrangulisi teoseid, tuues esile transsoolise kogukonna mitmekesisust ja võitlust oma õiguste eest.

Minu eesmärgiks on luua positiivne keskkond kehapildi ja mitmekesisuse jaoks, mis võimaldaks inimestel tunda end aktsepteerituna ja mõistetuna eriti nende jaoks, kes on traditsioonilistest normidest kõrvale jäänud nagu rinnavähiga võitlejad ja transsoolised inimesed. Fotoseeriaga rõhutan keha positiivsust, et edendada enesearmastust ja suurendada esindatust, luues samal ajal turvalisi ruume mitmekesiste kehade jaoks ühiskonnas.

Ettevalmistused pildistamiseks olid põhjalikud ja läbimõeldud, alustades idee loomisest ja visiooni jagamisest disaineritega kuni valgustuse seadmise ja modelleerimiseni. Planeerisin hoolikalt igat sammu, et tagada soovitud tulemus, mis rõhutab disaini naturaalsust, mitmekesisust ja ühiskonnaosalemist. Kasutades moodboarde, ajakavasid ja stuudioseadistusi, lõin raamistikku, mis võimaldab sujuvat pildistamist ja tõhusat töötlemist, säilitades samal ajal disaini autentsuse ja modellide individuaalsuse. Lõpptulemuseks on mitmekülgne fotoseeria ja lookbook, mis on esitatud Pallase galeriis, pakkudes nii visuaalset esteetikat kui ka sotsiaalset sõnumit.

Lõputööprojekt osutus mitte ainult õnnestunuks, vaid ka tähendusrikkaks minu enda arengule. Põhjalik ettevalmistus, sujuv koostöö disainerite ja modellidega ning pühendumine keha positiivsuse sõnumi edastamisele on viinud soovitud tulemuseni. Projektist saadud kogemus on mitmekülgne, avades uusi võimalusi nii tehnilises kui ka loomingulises plaanis. Lisaks uute fotovõtetega ja valgustuskeemidega tutvumisele sain ka väärtusliku kogemuse suurema grupi ja individuaalsete modellide juhendamisel. Sooviga panustada ühiskonna aksepteeritavuse suurendamisse, saab tehtud fotodest loodetavasti tõhus vahend sõnumi edastamiseks, teema avamiseks ja diskussiooni algatamiseks, BRAH kaubamärgi ja disainerite loomingu edendamiseks. Lisaks akadeemiliste nõuete täitmisele, on see lõputöö projekt loonud mulle tugeva platvormi edaspidiseks loominguliseks ja sotsiaalseks panuseks.

SUMMARY

Fashion photography series “BRAH”

In my final project, I explore fashion photography in depth, collaborating with designers to create a photo series “BRAH”. Fashion photography, evolving with expanding boundaries and aesthetics, incorporates various artistic techniques to convey visual messages effectively. It closely intertwines with the design world and visual communication, aiding in promoting design and shaping brand identity. Through my work, I aim to immerse myself in the realm of fashion photography, drawing inspiration from its diverse elements and contributing to its evolution.

My goal, with this thesis, was to create a fashion photo series for the collection "BRAH" (authors: Moolen Veering, Birgit Peerna), depicting leather lingerie for women with breast cancer and the transgender community. In addition to promoting young design, I want to help minorities and increase acceptance towards them. With the series I want to create a positive environment for body image and diversity, allowing people to feel accepted and understood, especially those who deviate from traditional norms, such as breast cancer survivors and transgender individuals. Through photographs, I emphasize body positivity to promote self-love and increase representation, while also creating safe spaces for diverse bodies in society.

To fulfill the goal of my thesis, I familiarized myself with fashion photography, and consequently with visual communication and clothing identity, in order to better understand the influences of fashion photography and visual media on society. In creating the series and gathering inspiration, I examined the main consumers of the designers' products and their representation in media and art, to better understand their needs and how to represent them through photography.

In the practical part of the thesis, I created a fashion photo series for the "BRAH" collection. My preparations for the photo shoot were thorough and deliberate, beginning with ideation and sharing the vision with designers, and culminating in lighting setup and modeling. I meticulously planned each step to ensure the desired outcome, emphasizing the naturalness, diversity, and societal inclusion of the design. Utilizing mood boards, schedules, and studio setups, I created a framework that allowed for smooth shooting and efficient processing, while preserving the authenticity of the design and the individuality of the models. The end result is a versatile photo series and lookbook, showcased at the Pallase Gallery, offering both visual aesthetics and a social message.

The thesis project turned out to be meaningful for both my personal development and social impact. Thorough preparation, smooth collaboration with designers and models, and dedication to conveying the message of body positivity have led to the desired outcome. The experience gained from the

project is diverse, opening up new opportunities both technically and creatively. In addition to exploring new photographic techniques and lighting setups, I also gained valuable experience in guiding larger groups and individual models. With the desire to contribute to increasing societal acceptance, the photos created serve as an effective means of conveying the message. Beyond fulfilling academic requirements, this thesis project has provided me with a strong platform for future creative and social contributions.

KASUTATUD ALLIKAD

Ahn, J., Suh, E. E. (2023). Body Acceptance In Women With Breast Cancer: A Concept Analysis Using a Hybrid Model. – *Science Direct* [WWW] <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1462388923000030> (27.05.2024).

Akdemir, N., (2018). Visible Expression of Social Identity: the Clothing and Fashion. – *Gaziantep University Journal of Social Sciences* [WWW] <https://dergipark.org.tr/tr/download/articlefile/543644#:~:text=Clothing%20is%20an%20%22identification%22%20tool,body%20by%20clothing%20and%20fashion> (25.03.2024).

Blakemore, E. (2022). How Historians Are Documenting the Lives of Transgender People. – *National Geographic* [WWW] <https://www.nationalgeographic.com/history/article/how-historians-are-documenting-lives-of-transgender-people> (25.03.2024).

Bryll, M. (2023). Modern Transgender Art. – *Daily Art Magazine* [WWW] <https://www.dailyartmagazine.com/transgender-art/> (28.03.2024).

Cherry, K. (2024). What Is Body Positivity? – *Verywellmind* [WWW] <https://www.verywellmind.com/what-is-body-positivity-4773402> (27.05.2024).

Cohen, S. (2016). This Is What Breast Cancer Activism Looked Like Before the Pink Ribbon. – *Time* [WWW] <https://time.com/4531239/breast-cancer-activism-history/> (20.03.2024).

Dynarski, W. (2017). Giving Trans Activism the Support It Deserves. – *Open society foundations, Voices* [WWW] <https://www.opensocietyfoundations.org/voices/giving-trans-activism-support-it-deserves> (22.03.2024).

Fedorova, A. (2020). The Queer Female and Non-Binary Photographers Redefining the Fashion Image. – *Dazed*, [WWW] <https://www.dazeddigital.com/fashion/article/48367/1/meet-the-queer-female-photographers-redefining-the-fashion-image> (16.03.2024).

Kaiser, S. Fashion and Identity. – *Love to know* [WWW] <https://www.lovetoknow.com/life/style/fashion-identity> (10. 04. 2024).

Keaney, M. (2007). *Mood ja reklaam*. kirjastus: Roto Vision SA.

Koss, L. (2023). Tips for Body Positivity as a Trans Person. – *Facialteam* [WWW] <https://facialteam.eu/blog/body-positivity-trans-inclusion/> (27.05.2024).

Matuschka. Biography. – *About Matuschka* [WWW] <http://matuschka.net/biography-page-2.html> (26.03.2024).

Rosen, M. (2017). How Photography Has Progressed Ideas of Gender Identity and Expression. – *Dazed* [WWW] <https://www.dazeddigital.com/art-photography/article/38370/1/zackary-drucker-aperture-future-gender-photography-progressed-gender-identity> (15.03.2024).

Scharlatt, M., Scharlatt, E., Scharlatt, D., Scharlatt, A. Hannah Wilke. Biography. – *Hannah Wilke collection & archive, Los Angeles* [WWW] <http://www.hannahwilke.com/id10.html> (26.03.2024).

Schorr, C. Biography – *Collier Schorr. Artist Comissions.* [WWW] <https://artistcommissions.com/collier-schorr/collier-schorr-bio/> (28.03.2024).

Silverman, L. Activism. – *About Matuschka* [WWW] <http://matuschka.net/activism.html> (26.03.2024).

Stryker, S., (2015). *Transgender Activism.* – *Glbq* [WWW] http://www.glbqarchive.com/ssh/transgender_activism_S.pdf (28.03.2024).

Vogel, M. (2020). Facing Illness With Art: 4 Powerful Artworks That Reveal Artists' Experiences With Breast Cancer. – *Artnet* [WWW] <https://news.artnet.com/art-world/breast-cancer-art-1912124> (26.03.2024).

Williams, R., Newton, J. (2007). *Visual communication (Integrating media, art and science)*. Ameerika ühendriigid: Lawrence Erlbaum Associates, Taylor & Francis Group.

Kasutatud fotod:

About the photo. – *Beauty Out of Damage* [WWW] <http://www.beautyoutofdamage.com/Aboutphoto.html> (28.05.2024).

ID Crisis 2003, Zanele Muholi. Art and artists. – *Tate* [WWW] <https://www.tate.org.uk/art/artworks/muholi-id-crisis-p81289> (28.05.2024)

Photographic work. – *Hannah Wilke* [WWW] <http://www.hannahwilke.com/id5.html> (28.05.2024)

Untitled (Casil), 2015-2018, Collier Schorr. – *Artsy* [WWW] <https://www.artsy.net/artwork/collier-schorr-untitled-casil-1> (28.05.2024)

LISAD

LISA 1. Moodboard

stilstika

meik

soeng

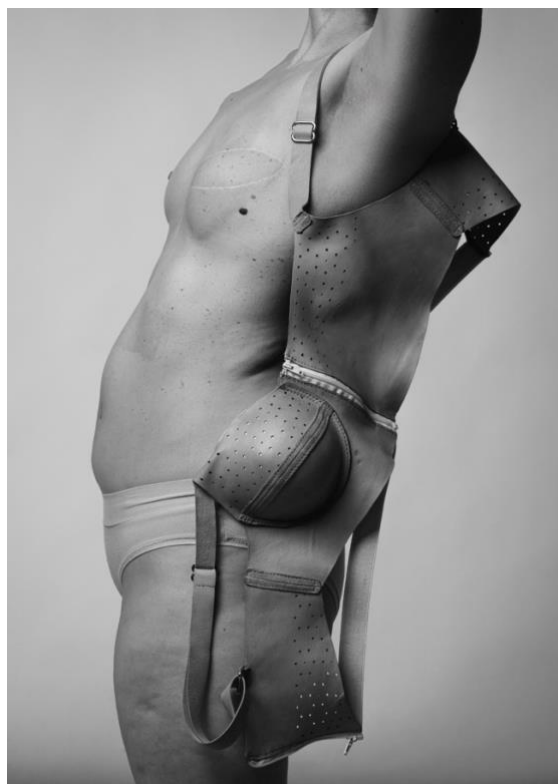
LISA 2. Ajakava

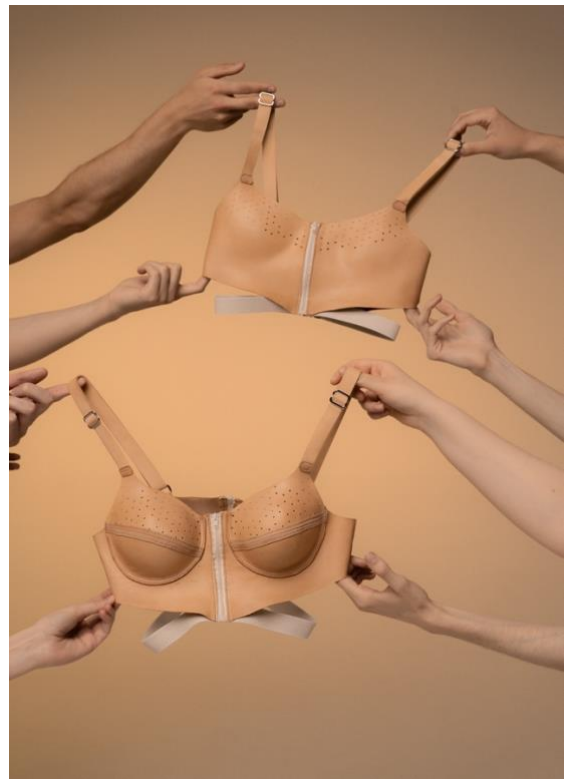
15.00	<u>Regita</u> meik
15:30	Anette meik. <u>Regita</u> pildistab
16:00	Hanna meik. Anette pildistab
16:30	Hanna pildistab. Jõuavad meesmodellid ja nende valmis seadmine.
17:00	Kristin ja Kertu valmis panek.
17:30 või 17:45-18:30	Koos pildid
18:30-19:00	Kokku pakkimine

LISA 3. Stuudioseade ja testipilt

LISA 4. Moefoto seeria “BRAH”

LISA 5. Moefoto seeria “BRAH” *Lookbook* (lehtede näidis)

